

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 27 augustus 2020

Datum GS-besluit : 20 oktober 2020

Vragen nr. 97

Vragen van de heer **J.P. Hollebeek** (Partij voor de Dieren), mevrouw **R. Alberts** (SP) over Kap bomerij Leeghwaterweg N515

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 27 augustus 2020 door de leden van Provinciale Staten, de heer **J.P. Hollebeek** (Partij voor de Dieren), mevrouw **R. Alberts** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

KWS Infra heeft op 18 juni '20 bij de gemeente Zaanstad een Omgevingsvergunning aangevraagd om circa 40 grote Canadese populieren langs de Leeghwaterweg (N515) te kappen vanwege vermeende verminderde vitaliteit. De gemeente heeft de vergunning op 9 juli verleend.¹ Het gaat om een aaneengesloten rij hoge bomen over een traject van circa 400 meter. De bomen grenzen aan het Natura 2000-gebied Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder.² De gebieden zijn aangewezen voor de bescherming van diersoorten als Noordse woelmuis en de meervleermuis, naast andere (planten)soorten. Het is zaak om de gestelde instandhoudingsdoelstellingen te waarborgen.

Gezien de situering van deze bomen is het aannemelijk dat er (meer)vleermuizen en andere diersoorten van de bomen gebruik maken als verblijfplaats of bij migratie.³

INLEIDING ANTWOORDEN

De provincie moet er als wegbeheerder voor zorgen dat verkeersdeelnemers onze wegen veilig kunnen gebruiken. Het onderhoud van onze wegen, vaarwegen en alles wat daarbij hoort wordt in onze opdracht uitgevoerd door een gebiedsaannemer. In de regio Zaanstreek-Waterland is

¹

https://buitengewoon.zaanstad.nl/system/attachments/files/000/009/003/original/Omgevingsvergunning_00886___Kaptekening_Zaanstad.pdf

² <https://www.natura2000.nl/gebieden/noord-holland/wormer-en-jisperveld-kalverpolder>

³ <https://www.deorkaan.nl/opinie-telt-de-vleermuis-nog-in-zaanstad-deel-2/>

dat Volker Infra. Eén van de taken van de gebiedsaannemers is controleren of de bomen langs onze wegen een risico vormen voor de verkeersveiligheid, bijvoorbeeld doordat takken kunnen afbreken. Die controles gaan volgens het Handboek Bomen. Bij controle langs de Leeghwaterweg bleken ca. 40 bomen op korte of langere termijn een risico te vormen. Daar is een kapvergunning voor aangevraagd bij de gemeente Zaanstad. Parallel hieraan worden ecologische onderzoeken uitgevoerd om te bepalen welke bomen zo spoedig mogelijk of op een later moment gekapt moeten worden, op welke wijze de kap moet plaatsvinden en met welke voorzorgsmaatregelen dit dient te gebeuren. Ook wordt gekeken welke bomen op welke plaats herplant moeten worden. Zo waarborgen wij een veilige weg mét veilige bomen.”

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vraag 1:

In informatie van de gemeente Zaanstad (zie voetnoot 1) is te lezen dat het consortium VolkerInfra PNH Zaanstreek–Waterland jaarlijks een visuele boomcontrole (Visual Tree Assessment, VTA) uitvoert voor de bomen van de Provincie Noord–Holland. Klopt het dat de provincie hiermee opdrachtgever is voor de bomenkap langs de N515?

Antwoord 1:

Ja dat klopt. De provincie Noord–Holland is de eigenaar van de bomen en heeft een gebiedscontract afgesloten met “VolkerInfra PNH Zaanstreek–Waterland”. Hierdoor is VolkerInfra de gebiedsaannemer die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van het gebiedscontract en daarmee namens de provincie verantwoordelijk voor de aanvraag van de kapvergunning.

Vraag 2:

Kunt u het volledige rapport van VolkerInfra met de bevindingen van het Visual Tree Assessment (VTA) over de betreffende bomen bij de beantwoording van deze vragen meesturen?

Antwoord 2:

De volledige rapportages uit de VTA zijn als bijlagen toegevoegd.

Vraag 3:

De boomdikte van de betreffende bomen, zoals vermeld in de kaptekeningen van VolkerInfra (zie voetnoot 1), wijkt nogal af van de daadwerkelijke boomdikte. VolkerInfra stelt dat alle te kappen bomen tegenover de Zaanse Schans een diameter van 80 cm hebben, terwijl bij nameten door ecoloog David Sluis blijkt dat de diameter circa 60 en zelfs circa 40 cm betreft. Dit is gemeten op 130 cm hoogte zoals standaard.⁴ Hoe kan het dat de werkelijke stamdiktes in diameter zo sterk afwijken?

Antwoord 3:

De gebiedsaannemer VolkerInfra beoordeelt de bomen volgens de richtlijn “Handboek bomen”. In dit handboek worden bomen ingedeeld in klassen. Alle beoordeelde bomen tegenover de

---

⁴ <https://www.deorkaan.nl/hoe-vitaal-zijn-bomen-leeghwaterweg/>

Zaanse Schans (de *Populus x canadensis* cv.) zijn of ingedeeld in de boomklasse 25–50 cm of in de boomklasse 50–100 cm. In de rapportage is deze laatste klasse gemakshalve weergegeven als '80'. De omvang van de stam is bij het bepalen of een boom wel of niet gekapt moet worden overigens niet het criterium. Het veiligheidsrisico voor de omgeving is bepalend.

Vraag 4:

Heeft een eigen boomdeskundige van de Provincie de bomen ook onderzocht of is de vergunning uitsluitend aangevraagd op basis van de bevindingen uit het rapport van VolkerInfra?

Antwoord 4:

De gebiedsaannemer VolkerInfra voert in opdracht van de provincie Noord-Holland een boomveiligheidscontrole (VTA) uit. Hierbij is de aannemer gebonden aan het 'Handboek Bomen'. Het handboek is een landelijke leidraad waarin o.a. criteria beschreven staan over grootte van bomen en levensvatbaarheid. De provincie zet na een VTA geen eigen boomdeskundige in.

Bij een VTA rapport waaruit blijkt dat er bomen gekapt moeten worden, is het wel gebruikelijk dat dit ter goedkeuring aan de provincie wordt voorgelegd. Dit is na de VTA bij de bomen langs de Leeghwaterweg niet gebeurd. De aannemer heeft direct een kapvergunningsaanvraag ingediend. Het proces is helaas niet wenselijk verlopen. Inmiddels is het VTA rapport ontvangen. Nader onderzoek wordt thans uitgevoerd. Op het moment dat het nader onderzoek en het ecologisch onderzoek binnen zijn, wordt herbeoordeeld welke (risico)bomen direct gekapt moeten worden en hoe we met de overige (attentie)bomen omgaan. Gefaseerde kap en herplant wordt hierbij overwogen. Er zal ook afstemming plaatsvinden tussen provincie en aannemer om het proces te verbeteren.

Vraag 5:

Het rapport van VolkerInfra dateert van 8 januari 2019. Echter, door onafhankelijk boomdeskundige en oud-bomenbeheerder bij de gemeente Zaanstad, Fred Roovers, zijn de te kappen bomen twee weken geleden onderzocht. Zijn conclusie is dat de bomen weliswaar niet de schoonheidsprijs verdienen, maar (één boom uitgezonderd) nog jaren mee kunnen. Ze staan vol in blad en er is niets gevonden dat aanleiding geeft om ze te kappen.⁵ Dit is geheel in tegenspraak met de conclusie van het rapport van VolkerInfra uit 2019. Is bekend wat dan de precieze aanleiding en noodzaak is dat de bomen nog dit jaar gekapt moeten worden?

Antwoord 5:

Bij de boomveiligheidscontroles zijn alle bomen langs de provinciale wegen beoordeeld op verkeersveiligheid en daarmee op mogelijke risico's voor de weggebruikers. Bepalend hierbij is ook de intensiteit en aard van het gebruik van de betreffende weg. Bij de Leeghwaterweg (tussen de Julianabrug en het Zaanse Museum) zijn bij al de bomen verschillende gebreken geconstateerd met als voornaamste gebrek een verminderde conditie en een grote kans op takbreuk. In het VTA rapport is in dit geval gesproken over een vermindering van de vitaliteit. Een vermindering van de vitaliteit is zeker bij populieren een factor die de kans op takbreuk

⁵ <https://zaanstad.partijvoordedieren.nl/vragen/bomen-eeen-lust-of-eeen-last>

verhoogt. Er is langs de Leeghwaterweg dus een grote kans op takbreuk van zware takken met mogelijk ernstige gevolgen voor de weggebruiker. Om dit risico weg te nemen, is het helaas noodzakelijk om de bomen te kappen. Gezien het gebruik van deze weg (fietsers, wandelaars en toeristen) is het advies hierbij geweest om de bomenrij in zijn geheel te rooien en opnieuw aan te planten met een soort boom die minder risico oplevert. Door het planten van soorten die beter geschikt zijn voor deze plaats kan later weer een fraai laanbeeld ontwikkeld worden. Op basis van nader onderzoek moet nog overwogen worden welke bomen op welk moment, waarschijnlijk gefaseerd, gekapt en herplant moeten worden.

Vraag 6:

De overige bomen aan de Leeghwaterweg zien er nagenoeg identiek uit als de te kappen bomen.⁶ Wat zijn de verschillen tussen de te kappen bomen en de overige bomen?

Antwoord 6:

Vanuit de kennis en kunde van een boomdeskudige zijn er wel degelijk verschillen. De overige bomen aan de Leeghwaterweg hebben onder andere een mindere kans op takbreuk en hebben een ruimere standplaats. Zij vormen mede daardoor een minder groot veiligheidsrisico voor de weggebruiker.

Vraag 7:

Hoe kan een boom die als minder vitaal geormerkt is, beoordeeld worden als risicoboom die gekapt moet worden? In het VTA staat dat daar eerst nader onderzoek naar gedaan moet worden.⁷ Is dat nader onderzoek hier uitgevoerd? Graag dit onderzoek meesturen bij de beantwoording.

Antwoord 7:

In de VTA wordt gesproken over risicobomen en attentiebomen. Bij risicobomen is er een verhoogde kans op takbreuk of omvallen van de boom, met de daaraan verbonden risico's voor de omgeving. Bij de attentiebomen (een minder vitale boom) is er reden tot een verhoogde controlefrequentie en mogelijke kap op termijn. Indien de gebiedsaannemer bij een attentieboom wil overgaan tot kap, legt hij dit voor aan de provincie. Zo kan overwogen en onderzocht worden of de bomen nog vitaal genoeg zijn om bijvoorbeeld gefaseerd te worden vervangen. Bij de bomen aan de Leeghwaterweg is er geen overleg met de provincie geweest en heeft de aannemer direct een kapvergunningaanvraag ingediend. Zoals al beschreven in antwoord 4 is het proces niet juist verlopen. Een nader onderzoek wordt thans uitgevoerd en gaat de provincie in overleg met de aannemer om dit proces te verbeteren.

Vraag 8:

De Leeghwaterweg loopt langs het Natura2000-gebied Wormer-Jisperveld & Kalverpolder. Bij ingrepen (net) buiten Natura2000-gebieden die van invloed kunnen zijn op Natura2000-

---

⁶ <https://www.deorkaan.nl/hoe-vitaal-zijn-bomen-leeghwaterweg/>

⁷ <https://groenkeur.nl/meer-groenkeur/kennisbank-groenkeur/boomveiligheidscontrole-of-visual-tree-assessment/>

gebieden en/of daar levende soorten is sprake van *externe werking* volgens de Wet natuurbescherming.

- a. Is er onderzoek verricht naar de externe werking van de kap van bomen op het Natura2000-gebied? Zo ja, het onderzoeksrapport graag meesturen bij de beantwoording van deze vragen.
  - a1. Is er conform de Wet natuurbescherming onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van vleermuizen en/of andere diersoorten die gebruik maken van de bomen als verblijfplaats of om te foerageren?
  - a2. Is er onderzoek gedaan of vleermuizen de bomenrij gebruiken als verbindingsvliegroute naar en van hun foerageergebied/verblijfplaats?
  - a3. Is er onderzoek gedaan of de te kappen bomenrij functies vervult als verblijfplaats of foerageergebied?
  - a4. Is bekend of er andere functies zijn die de bomen vervullen ten aanzien van overige fauna?
  - a5. Staat het onomstotelijk vast dat er geen negatieve effecten zijn voor de natuur in het aanliggende Natura 2000 gebied Kalverpolder en waar blijkt dat uit?
- b. Wie is verantwoordelijk voor het doen van onderzoek naar de externe werking op de Kalverpolder bij werkzaamheden?
- c. Heeft de provincie een aanvraag voor ontheffing Wet natuurbescherming ontvangen?

Antwoord 8a:

Nee. Er is geen onderzoek verricht naar de externe werking van de kap van bomen op het Natura2000-gebied. De aanvraag van een kapvergunning en de natuurtoets kunnen parallel aan elkaar lopen. Bomen die een direct gevaar voor de (verkeers)veiligheid vormen (de risicobomen) moeten gekapt worden, mits er wel een quickscan/natuurtoets aanwezig is. Deze toets bepaald namelijk de wijze van kappen, maar is voor risicobomen niet bepalend voor de beslissing van kappen. De zogenaamde attentiebomen mogen (ondanks een eventuele kapvergunning) pas gekapt worden na de natuurtoets en/of een ontheffing Wet natuurbescherming.

Antwoord 8b:

De gebiedsaannemer is verantwoordelijk voor de ecologische quickscan en de natuurtoets. Deze wordt nu uitgevoerd.

Antwoord 8c:

Nee, de provincie als bevoegd gezag voor de wet Natuurbescherming heeft geen aanvraag voor ontheffing Wet natuurbescherming ontvangen. De provincie als eigenaar/beheerder gaat zelf geen aanvraag doen. VolkerInfra zal, indien nodig, namens de provincie een aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming indienen. Bij het antwoord op vraag 11 wordt het te volgen proces beschreven.

Vraag 9:

Geldt er een herplantplicht vanuit de provincie of gemeente, in het geval de bomen worden gekapt? Zo ja, hoe luidt deze plicht?

Antwoord 9:

Ja, de gemeente Zaanstad heeft als voorwaarde in de vergunning gesteld dat de aanvrager binnen twee jaar over dient te gaan tot herplant van de bomen.

Daarnaast heeft de provincie voor al haar wegen, per gebied in de 'Uitwerkingsnota groenzones provinciale infrastructuur' meegegeven aan de aannemer wat het gewenste landschappelijke beeld is waar onze wegen aan moeten voldoen. Voor de Leeghwaterweg geldt dat onder dat regiem Volkerinfra verplicht is tot herplant langs deze weg.

Vraag 10:

Wordt er gewacht met het kappen van de bomen tot er duidelijkheid is omtrent alle hierboven gestelde vragen, gelet op de rol van de Provincie als bevoegd gezag inzake de Wet natuurbescherming, ook als de Provincie Noord-Holland geen opdrachtgever is?

Antwoord 10:

Ja. Er zijn voorwaarden door de gemeente gesteld aan de verleende kapvergunning en er zijn voorwaarden vanuit de provincie waaraan VolkerInfra moet voldoen. Zie ook antwoord 8.

Vraag 11:

Het lijkt erop dat de Omgevingsdienst NH-Noord niet wil dat er gekapt wordt totdat er een gedegen ecologisch onderzoek ligt.⁸ Hoe verhoudt dit standpunt zich tot de uitspraak van de Provincie dat, ondanks de verontwaardiging die het oproept, de Provincie van plan blijft om de bomen te kappen?⁹

Antwoord 11:

Bomen die een direct gevaar voor de (verkeers)veiligheid vormen (de risicobomen) moeten gekapt worden, mits er wel een quickscan/natuurtoets aanwezig is. Deze toets bepaalt namelijk de wijze van kappen, maar is voor risicobomen niet bepalend voor de beslissing van kappen. De zogenaamde attentiebomen mogen (ondanks een eventuele kapvergunning) pas gekapt worden na de natuurtoets en/of een ontheffing Wet natuurbescherming.

De gemeente Zaanstad heeft expliciet in de kapvergunning de voorwaarde opgenomen dat voorafgaand aan de kap de bepalingen uit de Wet Natuurbescherming met betrekking tot beschermde planten en inheemse diersoorten moeten worden gerespecteerd. Er zal een ecologische quickscan worden uitgevoerd en, indien noodzakelijk, een natuurtoets. Zodra deze quickscan/natuurtoets in kader van Wnb is gemaakt zal de afdeling regulering van de

---

⁸ <https://www.deorkaan.nl/bomenkap-leeghwaterweg-voorlopig-van-de-baan/>

⁹ https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/DMF20200826_86778087/fouten-bij-inspectie-vleermuizen-vergeten-verzet-tegen-kappen-bomen-bij-zaanse-schans-groeit?utm_source=google&utm_medium=organic

Omgevingsdienst deze ontvangen en neemt de provincie contact op. Het kappen zal pas plaatsvinden nadat er afstemming heeft plaatsgevonden met deze afdeling en met gemeente Zaanstad en de eventueel benodigde ontheffing/vergunning Wnb is ontvangen. Tevens heeft de provincie besloten op basis van diverse gesprekken met de gemeente Zaanstad, naar aanleiding van de ingekomen bezwaren, nader te onderzoeken of de kap van de bomen gefaseerd kan worden uitgevoerd. Hierdoor kan de laanstructuur in stand worden gehouden en toch de veiligheid voor de weggebruiker worden geborgd. De provincie is inmiddels in gesprek met een onderzoeksbureau.